



CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE - LJUBLJANA

ALEKSIJ PELIPENKO: UKRAJINA JOKA



Podatki o knjigi

- Naslov: UKRAJINA JOKA
- Avtor: Aleksij Pelipenko
- Spremnna beseda: Marijan Smolik
- Urednica: Alenka Veber
- Cena: 17,50 €
- Velikost: 130 mm x 210 mm
- Vezava: mehko vezano
- Število strani: 168
- ISBN: 978-961-278-179-8
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba

Kontakt

Nina Brumec
telefon 01.244.36.70
mohorjeva@siol.net

Ukrajina vnovič joka

Ukrajina joka je bil 6. zvezek zbirke *Za resnico*, ki jo je izdajal v obliki cenениh zvezkov katoliški tednik *Domoljub*, zelo razširjen nekoč tudi med preprostimi bralci. Velikost zvezkov, tiskanih na časopisnem papirju, je bila taka, kot jo ima sedaj mesečnik *Ognjišče*.

Na nobenem od prvih petih zvezkov ni zapisano, da so izšli v zbirki *Za resnico*. To beremo šele na debelejšem 6. zvezku, ki je oblikovan kot brošura s kartonastim ovitkom in naslovom: *Ukrajina joka*. Na ovitku, na katerem prevladuje rdeča barva, je na vrhu srp in kladivo z belo peterokrako zvezdico, pod tem štirje beli klasi nad žitnim poljem, ki ga ovija trnje.

Znotraj na naslovnici beremo ime avtorja Aleksij Pelipenko in spodaj Ljubljana 1940. Natisnjen je tudi naziv tiskarne: Jugoslovanska tiskarna (Jože Kramarič). Na str. 3 so Besede za uvod, s predstavitvijo avtorja. Aleksij Pelipenko je bil ukrajinski vojaški duhovnik, po zlomu carske armade pa je kot župnik v Podolju videl »mnogo boljševiskih grozovitosti«. Imena v povesti so izmišljena, »dogodki pa verno zapisani«. Po svetovni vojski je avtor postal katoličan in v Münchnu napisal to povest. Po posredovanju slovenskega izseljeniškega duhovnika Jožefa Kastelica je kljub težavam prišel v Argentino in postal »vodja katoliških Ukrajincev«. Kljub iskanju po računalniku mi ni uspelo najti podatkov o avtorju in izvirni izdaji, neznan pa je tudi prevajalec.

Potem ko sta si Stalin in Hitler leta 1939 razdelila Poljsko, je tudi del nekdanje poljske Ukrajine postal deležen tega, kar opisuje povest o ukrajinski pravoslavni vasi Volovodivka in njenem župniku Nikandru. Začenja se z opisom skrivnostnega Vranjega gozda, v katerem so nekoč množice upornikov doživele strahotno smrt, vrane pa so kljuvale njihova še obešena trupla. (Marijan Smolik)

Avtorjev življenjepis

Glej prejšnjo stran!

Odlomek iz knjige

Glad

Nastopila je jesen. V mestih je primanjkovalo kruha. Ljudje so pričeli hoditi z vrečami na hrbtu na deželo, da bi si nabavili živeža. Ob istem času pa ni bilo v vaseh dobiti soli. Kaj je bilo lažje, kakor začeti med vaščani in kmeti zamenjalno trgovino. Meščani so prinašali v vrečah soli, kmetje so jim dajali zadnje zrno, da bi je vsaj nekaj dobili.

In tako so romali in prosjačili meščani v bližnje vasi. Kmalu so bile zaloge izčrpane, ničesar ni bilo več dobiti, morali so naprej po živež. To pa ni bilo lahko. Vlaki so vozili le po enkrat na teden, le izjemoma dvakrat. Potniških vozov ni bilo, vozili so se v tovornih vozovih, a ti niso bili prirejeni za prevoz ljudi. Vlaki so bili prenatrpani. Potniki so se stiskali in nihče se ni mogel ganiti.

Vsi kolodvori so bili prenapolnjeni ljudi z vrečami na hrbtih. Če se je bližal vlak, je bilo mnogo prerivanja, pretepanja in kričanja. Mnogo otrok so pohodili, ženske odpravili v stran, mnogo ljudi je množica potisnila med kolesa lokomotive, ki jih je razmesarila. Vlak se je le za hip ustavil. Komaj se je povzpел na vlak del čakajočih, že je odpeljal naprej. Jezno kričanje onih, ki so ostali, je spremljalo vlak. Ljudje so čakali na naslednji vlak, ki je pripeljal čez en teden ali v najboljšem primeru v nekaj dneh. Medtem so prebivali v kolodvorskih prostorih v umazaniji in govnu, kakor bi bilo v hlevu.

To je bilo mogoče prenašati v toplih poznih jesenskih dnevih, toda prekmalu je prišla zima. Prišla je nenadoma, napočil je hud mraz. Pota so bila zasnežena, primanjkovalo je kuriva in živeža. Mestni ubožci niso imeli izbire. Ali bodo umrli od gladu v mrzlih stanovanjih ali pa morajo v širni svet, da se kakorkoli preživi preko zime. Potujoči meščani so postajali vedno številnejši, vlakov pa je bilo vedno manj. Mraz in snežni zameti so otežkočali nabavo kuriva za lokomotive. Ljudje so bili nestrpni, predolgo niso mogli čakati na kolodvorih, kajti doma so jih čakali premraženi in prestradani otroci.

Mnogo nesrečnežev se je zadušilo v tovornih vozovih. Če ni bilo prostora v notranjosti, so splezali na streho. V vsakem kotičku so se stiskali raztrgani in zamazani, kajti svojo boljšo obleko so že zdavnaj zamenjali za kruh. Na vlakih je potnike strašno zeblo. Če je vlak vozil hitro in če je pihal močan veter, je bilo neznosno. Udje so jim zmrznili, telesa so postala toga. Niso imeli moči, da bi se med vožnjo držali, popadali so s streh ali stopnic. Ob železniških tračnicah jih je mnogo ležalo, med njimi moške z visokošolsko izobrazbo, mnogo profesorjev vseučilišča v Odesi.

Komur se je posrečilo, da se je vrnil živ z nekaj hlebci kruha za otroke, je moral biti zelo zvit, da mu jih niso med potjo domov vzeli, ker je bilo prepovedano kopičiti kruh. Neusmiljeno so mu ga vzeli boljševiski in marsikdo je po vseh trutih in nevarnostih umrl od lakote v mrzli sobi.